

- Pětina učitelů³⁶ se domnívá, že žáci jejich školy nemají dostatečné znalosti etických pravidel pro využívání materiálů (texty, obrázky apod.) dostupných na internetu v souladu s právními normami pro ochranu duševního vlastnictví.
- Pouze 7 % žáků uvedlo, že s ohledem na malou četnost využití digitálních technologií se jich problém kybernetické bezpečnosti netýká. Zároveň se 42 % žáků setkalo s útokem na bezpečnost svých dat na internetu (včetně sociálních sítí), přičemž necelých 10 % žáků poukázalo na skutečnost, že se jim nepodařilo svá data ochránit.
- Více než třetina žáků uvedla, že si nepamatuje, že s nimi někdo z vyučujících, mimo učitele informatiky, diskutoval ve své hodině o kybernetické bezpečnosti. Zároveň si jen 10 % žáků myslí, že by vyučující byli přehnaně opatrní a zbytečně často na nutnost bezpečného chování na internetu upozorňovali.

S ohledem na stále rostoucí objem informací, které žáci z prostředí internetu získávají, a na druhé straně také o sobě do prostředí internetu poskytují, je otázka bezpečného chování v tomto prostředí, stejně jako chování respektujícího právní normy, mimořádně aktuální. Vzhledem k požadavkům na využívání internetu od učitelů prakticky všech předmětů by bylo žádoucí, aby také otázku pravidel pro chování v prostředí internetu se žáky diskutovali vhodnou a přiměřenou formou nejen učitelé informatiky, ale naopak co nejširší spektrum učitelů, a to při každé vhodné příležitosti.

4 Hodnocení úrovně informační gramotnosti

Hodnocení dosažené úrovně informační gramotnosti žáků 3. ročníku středních škol vychází z jejich odpovědí na testové otázky zadané v rámci výběrového zjišťování výsledků žáků. Obsahově se tyto otázky zaměřily především na následující dílčí oblasti:

- dovednosti týkající se práce s informacemi (např. interpretace informací z různých informačních zdrojů) a volby správného postupu při řešení problémů (např. naplánování dílčích kroků při postupu pro dosažení stanoveného cíle výletu, seřazení dílčích kroků receptu),
- dovednosti týkající se bezpečného chování a ochrany osobních údajů v on-line prostředí (např. chování v případě přijetí hoaxy v e-mailové poště).

V kontextu uvedeného obsahového zaměření testu a zvolené formy hodnocení je také potřeba vnímat omezení dále formulovaných zjištění. Takto testem lze uchopit jen vybrané aspekty informační gramotnosti, řada souvisejících dovedností naopak testovatelná není. Vedle toho může být dosažená úroveň informační gramotnosti žáků také ovlivněna jinými, obtížně kontrolovatelnými situačními faktory (např. motivace žáků), přesto však hodnocení přináší cenné informační výstupy pro další diskusi problematiky.

4.1

Dosažená úroveň informační gramotnosti

Dosažená úroveň informační gramotnosti žáků 3. ročníku středních škol byla hodnocena s využitím testu zadaného prostřednictvím inspekčního systému elektronického testování InspIS SET. Test byl připraven ve dvou verzích: základní verze testu obsahovala celkem 58 otázek, zatímco přizpůsobená verze testu pro žáky se SVP byla o devět otázek kratší. Na úrovni školy bylo rozhodnuto o tom, zda žák se SVP bude řešit základní, či přizpůsobenou

36 Dotazování učitelů v rámci výběrového zjišťování dosažené úrovně informační gramotnosti.

